

"არილი" ხუთი წლისაა

"არილი" თავისი არსებობის მანძილზე რამდენიმე საფეხური გაიარა, რამდენჯერმე იშვა, რითაც მისი ორგანული ზრდა გამოიხატა. თავდაპირველად მან გაზეთ "კავკასიონის" ბუდეში დაიწყო მცირედ ნათება და მასთან იზრდებოდა. ეს მისი პრესტორია იყო. ეს იყო ანამნეზისის ხანა, როცა "არილი" იგონებდა წარსულს გარდაუვალ ღირებულებათა წარმოსახვად. ამას ემსახურებოდა რუბრიკა "ქართული პოეზიის მცირე ანთოლოგია". "არილი" იწვევდა მოაზროვნე საზოგადოებას ჩაბმულიყო იმ დისკუსიაში, თითქმის შვიდი ათეული წლის წინათ რომ წარმოშვა ნ.მიწიშვილის "ფიქრებმა საქართველოზე", რადგან იმუამად აღძრული მტკივნეული პრობლემა ჩვენს დროში არ განელეებულა და ასეა დღემდე. "არილი" ცდილობდა, გამოეცადა თანადროული ძალები და თაობათა ამ გადაძახილით "დროთა კავშირის" შეეკრა. ჩავთვალთ ეს მცდელობა იმ "არილის" ანდერძად ამ "არილისადმი". მისი იდეისა და სახელის ავტორი თეიმურაზ მალღაფერიძე ვერც წარმოიდგენდა "არილის" დამოუკიდებელ არსებობას და, უფრო ნაკლებად, მის იმ შინაგან-გარეგან სახეს, რომელსაც დღეს ატარებს. თუ იმ "არილს", ერთადერთი ქართული თემატიკით შეზღუდულს, "უცხოთათვის" ფურცლები არ ჰყოფნიდა, დღევანდელმა შეძლო არცთუ ვიწრო ასპარეზი დაეთმო მათთვის.

"კავკასიონის" სხივი (არილი) თანდათან ძლიერდებოდა, ძალას იკრეფდა და, ბოლოს დაუდგა დრო, რომ დაეცოვებინა მშობლის სახლი და დამოუკიდებელ ცხოვრებას შედგომოდა, ანუ საკუთარი ნათების წყარო თავად გამხდარიყო. ის დაიბადა ჟურნალ-გაზეთების წარმოშობის ბუდეში და ორომტრიალში და ძნელი იყო, თითქმის შეუძლებელი, საკუთარი ბილიკით სიარული, საკუთარი ხმისა და იერის მოპოვება, თვითდამკვიდრება და ა.შ. მაგრამ მას ელოდა თავისი საკუთარი მკითხველი.

სიდუხჭირეში და "ყვითელი პრესის" მეზობლობაში დაბადებულს დაღხენილი ცხოვრება არ უნდა ჰქონოდა, არც ჰქონია, არც აქვს. ის შიმშილობს, თითქმის ჩაუცმელია ზამთარ-ზაფხულ. მისი გარეგნობა ის მაქსიმუმია, რომლის მიღწევასაც დღესდღეობით მისთვის ხელმისაწვდომი მასალა იძლევა შესამოსად. შინაგან სიმდიდრეს ის ღარიბული სისადავით და მოხდენილობით ატარებს. ის ფასიანიც ყოფილა, უფასოც, ისევ ფასიანი. იგი ჩვენი ცხოვრების სრული შესატყვისია. თუ ვინმეა დღეს თავისი დროების შვილი, ეს "არილია". მართალია, მას ატყვია დროების დაღი, მაგრამ დროებას მისი შინაგანი არსება არ შეუძღვრევია. ის ეკუთვნის მას და არც ეკუთვნის. იმყოფება მასში და გარედან ჭკრეტს მას. უკუღმართ ყოფას მისი ცნობიერება და სინდისი (შეგნება) არ განუხაზღვრავს. როგორც სულის აზნაური, ის განარჩევს წარუვალს წარმაგალისგან, "სუსტისა და დღევანდელისგან", რომელიც ყოველდღე

მოდის და ცდილობს დაიპყრას, დაუპყრია კიდევ, ადამიანის შეგნება და სინამდვილეში გაბატონებულია. ბანალურობისა და უხამსობის ბატონობის ხანაში "არილს" აქვს არავის, არც საკუთარი თავის მიერ დაკისრებული, არამედ სპონტანურად აღმოცენებული, თანშობილი მისია, წინ გადაუდგეს ბანალობას და უხამს პრაგმატიზმს თუ პრაგმატულ უხამსობას. ჭეშმარიტ ღირებულებათა დამკვიდრებით ის წმედს გარემოს არცთუ მცირე ფარგალში. ის იკავებს იმ სივრცის ნაწილს, რომლის ადგილზე სხვა არსება მოგვევლინებოდა - ლეგიონია მათი სახელი. "ნუ სცემ ადგილსა ბოროტსა უფლებად ჩემდა", ანუ ნუ მიუშვებ ბოროტს იმ ადგილზე, საიდანაც იბატონებს ჩემზე.

გასულ წელს, გასული საუკუნის უკანასკნელ წელს "არილი" ჟურნალად გარდაიქმნა. ეს იყო მისი მესამე დაბადება. ამ ახალ დაბადება-გარდაქმნაში მან შეინარჩუნა ინდივიდუალობა და დარჩა თავისთავადი, როგორც იყო. გამოიცვალა სამოსელი, მაგრამ მისი მოყვასნი ადვილად გამოიცნობენ იმავე სხივს, გაძლიერებულს ახალ საფარველში. და ის კვლავ თავისი თავისა და, აქედან გამომდინარე, თავისი მკითხველის ერთგული რჩება. ის კვლავ შემოქმედებით საზოგადოებაში ტრიალებს, იმავე ნაცნობ-უცნობს უწევს მეგზურობას, შემოყავს ქართველი მკითხველის თვალსაწიერში, რომლის გაფართოება მისი მოწოდებაა.

ჟან ბოდრიარს, მარტინ ჰაიდეგერს, მსერგეი ბულგაკოვს, ჰენრი მილერს, ხორხე ლუის ბორხესს, სოერენ კირკეგორს, აიზაია (ესაია) ბერლინს, ერნსტ იუნგერს, ეჟენ იონესკუს, როლან ბარტს, უმბერტო ეკოს, ოქტავიო პასს, მიშელ ფუკოს, მარტინ ბუბერს და კიდევ სხვათ, მეტ-ნაკლებად განთქმულ და სმენილ სახელებს, რომელთა ჩამოთვლა შორს წაგვიყვანს, შევხვდებით "არილში" - ზოგი მათგანი პირველად ესაუბრება ქართველ მკითხველ მის ენაზე. ვერ ვიტყვით, რომ მათი გამოჩენა ქართული პრესის ფურცლებზე ავსებდეს იმ სამარცხვინო ხარვეზს, რომლითაც შევდივართ მესამე ათასწლეულში და მაინც მათ მიმართ "არილის" ხელგაწვდა ნიადაგს გვიფხვიერებს. მის მცირე სივრცეში ხვდებიან ისინი ქართულ სახელებს. ისინი ერთმანეთის გვერდით მჭიდროდ თანაარსებობენ. ეს ისეთი სივრცეა, სადაც ყველა აზნაური თავს სამშობლოში იგრძნობს. სადაც კვლავ მტკიცდება ძველთაგანვე აღიარებული ჭეშმარიტება, რომ სიტყვის და აზროვნების ხელოვნება არც ესთეტიურ და არც მენტალურ, არც დროულ საზღვრებს არ სცნობს. "არილი" მასპინძლობს მათ თავის რუხ ფურცლებზე (რომელთაც არც ერთი მათგანი არ იუკადრისებს), როგორც თანასწორთ, დარწმუნებული, რომ ისინი აქ ჰპოვებენ გამგებს, რომ არც ერთი სიტყვა ამაოდ არ დავარდება ქვეყანაში.

ქვეყნის ტოტალური კრიზისის პირობებში არათუ შესაძლებელი ყოფილა "არილის" არსებობა, როგორც ეფემერულიც უნდა მოჩვენებოდა მაგან ნიჰილისტს თუ სკეპტიკოსს, - თუმცა "არილს" იმთავითვე ასცდა ირონიული: "კიდევ ერთი ჟურნალი?" - არამედ თავად კრიზისულ ვითარებას აუცილებლობით, პარადოქსულად უნდა წარმოეშვა იგი. მისი არსებობა არის პასუხი დროის გამოწვევაზე. როგორც ერთი მოაზროვნე ამბობდა საკუთარ თავზე, რომ მისი შემოქმედებითი აქტივობა სწორედ მაშინ იზრდებოდა, როცა არსებული რეალობა ყოველმხრივ ხელისშემშლელი უნდა ყოფილიყო, ასეა "არილიც". და კიდევ, როგორც სხვა ამბობს, რომ შემოქმედებით

გაქანებას დაბრკოლება ესაჭიროება, როგორც ფრთების მოძრაობას - ჰაერი, ასევეა "არილიც". თუმცა არის უკიდურესი ზღურბლიც, რომლის იქით ყოველი შემოქმედებითი ძალისმოსხმევა აზრს კარგავს, ჩერდება, როგორც საწვავდაშრეტილი ძრავი. ჩანს, ქვეყანაში იმ უკანასკნელი ზღურბლის დრო არ დამდგარა, ჯერ არ გამოჩენილა ეს ზღურბლი. ჯერ კიდევ შემორჩენილია შემოქმედებითი წყურვილი სხვა ღირებულებებთან ერთად. "არილი" და მისი დასი ამის დასტურნი არიან.

"არილი" თავისი გამძლეობით, რომელიც მის არა ნივთიერ, არამედ სულიერ ძალა ემყარება, - მიდის, შეიძლება ეცემოდეს, წამოდგება გამდიდრებული და სახეცვლილი, კვლავ მიდის - იმასაც ადასტურებს, რომ მიუხედავად დღეს გაავრცელებული, მოდურად ქცეული თავშიცემისა ("ვიღუპებით!"),

ქვეყანა

მდიდარია ინტელექტუალურ-შემოქმედებით და ზნეობრივ ძალთა მრავალსახეობით, შესაძლოა, სწორედ ჩვენს ბედკრულ დღეებში უფრო მეტად, ვიდრე რომელსამე დაღხინებულ დროში. "არილს" ჰყავს მუდმივი ავტორები, ისინი ენაცვლებიან ერთმანეთს, მეორდებიან, ჩნდებიან ახლები. ის მზად არის ამ მრავალსახეობის მისაღებად, ღიაა ყველასათვის, ვისთვისაც სიტყვიერება, ხელოვნება, აზროვნება თავისთავადი, იქნებ საკრალურიც კი, ღირებულებაა და არა საშუალება რაიმე გარეშე მიზნის მისაღწევად, რასაც ჩვენს დროშიარცთუ იშვიათად ვაწყდებით. "არილის" კარი ღიაა კეთილმოსურნე კრიტიკასათვის, გზას უხსნის კეთილშობილურ საქმიან დიალოგს, რომლის უკანასკნელი ნამცეცები, რაც კი შეიძლება შენარჩუნებულიყო, პირწმინდად იხვეტება დღევანდელი სამწერლო პრესის ფურცლებიდან.

როცა "არილზე", მის დანიშნულებაზე ვფიქრობ, მახსენდება ოციანი წლების ყოველთვიური "კავკასიონი" (ლიტერატურა, ხელოვნება ფილოსოფია, მეცნიერება), რომლის აპარეზად ერთადერთი წელიწადი - ტრაგიკული 1924 წელი აღმოჩნდა. დღეს იშვიათობად ქცეული მისი ორ ყდაში ჩასმული ოთხი ნომერი ქართული კულტურის ერთი მნიშვნელოვანი პლასტია. მან გამოავლინა არა მხოლოდ იმხანად არსებული ინტელექტუალური ძალები, არამედ პოტენციურად შეინახა მომავალიც. მისი რედაქტორის ჩანთა კვლავ სავსეა, როგორც მაშინ, დიდი იმედების ხანაში იყო სავსე. თუ ვინმეს მიუწვდება ხელი იმ ჩანთაზე, დღეს "არილია" და ეს არ უნდა ჩაგვეთვალოს მხოლოდ უსაგნო სურვილად.

და ბოლოს, რა არის ხუთი წელი? დღეს ეს ხუთი წელი გაცილებით დრამატულია და გარდაუვალ გარდაქმნათა მოლოდინით არის გაჯერებული, ვიდრე ილიას დროინდელი იდილიური ოთხი წელი. ჩვენ არ ვიტყვით, როგორც ჩვეულებრივ ამბობენ, რომ "არილი" იმკის თავისი მუშაკობის ხუთ წელს. "არილი" ადვსილია იმ შეგნებით, რომ ინტელექტუალური შრომა ისეთი თესვაა, რომლის მოსავალი მუდამ ინაცვლებს ჰორიზონტიდან ჰორიზონტამდე. "არილმა" მხოლოდ ის იცის დაბეჯითებით, რომ მომდევნო ხუთი წელი მისთვის და მთელი საზოგადოებისთვის თვისობრივად განსხვავებული იქნება.